

Memo

Van Jan Campschroer
Aan Leden Regiegroep Gegevens en Berichtstandaarden
Afdeling KING/E-Diensten
Onderwerp Aanvullende Elementen
Vergaderstuk ter Besluitvorming
Datum 10 december 2014
Bijlagen

Inleiding

In de regiegroep van 4 december 2014 is het construct van aanvullende elementen besproken. Dit memo beschrijft de consensus ten aanzien van het gebruik hiervan. Het besluit dat nu schriftelijk wordt gevraagd aan de Regiegroep is de bevestiging van het principebesluit dat in de vergadering van de Regiegroep op 4 december is genomen.

In specifieke ketens blijkt dat de gegevens die gecommuniceerd moeten worden niet opgenomen zijn in een StUF sectormodel. Dat is geconstateerd bij het opstellen van de koppelvlakken voor OperatieNUP, bij het opstellen van het koppelvlak voor de Jeugdzorg (CORV) en voor de WOZ-processen.

Binnen de StUF familie zijn er op dit moment twee manieren om extra gegevens toe te voegen aan een sectormodel.

- 1) Uitbrengen van een nieuwe versie van het sectormodel
- 2) Gebruik maken van de extraElementen constructie

Die hebben een aantal voor- en nadelen, maar zijn zeker niet optimaal. Daarom is er een nieuwe constructie bedacht, **aanvullendeElementen**. Met deze constructie kunnen gegevens op een nette en gestructureerde manier in een speciale berichtcatalogus van een sectormodel worden opgenomen en met standaard StUF-berichten worden gecommuniceerd. Het gebruik van aanvullendeElementen in een sectormodel is alleen toegestaan wanneer en op de plaats waar dat expliciet is opgenomen binnen het sectormodel. Het starten van gebruik van aanvullendeElementen vergt dus altijd een nieuwe versie van het sectormodel. Deze constructie combineert de voordelen en reduceert de nadelen van de bestaande oplossingen.

Gevraagd besluit

Deze memo beschrijft het besluit van de regiegroep om:

- a) Deze constructie op te nemen in de StUF 3.01 onderlaag.
- b) Het gebruik van deze constructie toe te staan voor het koppelvlak Jeugdzorg op basis van de nieuwe versie van het sectormodel StUF-ZKN en voor het sectormodel StUF-WOZ.
- c) Andere toepassingen van deze constructie in 2015 alleen toe te staan nadat de regiegroep toestemming heeft gegeven.
- d) Over de toepassing van deze constructie na 2015 in 2015 een beslissing te nemen.

Context

Bij het opstellen van de koppelvlakken voor NUP en bij het opstellen van het koppelvlak voor de Jeugdzorg (CORV) hebben we te maken gekregen met te communiceren gegevens die niet in de (generieke) horizontale Informatiemodellen RSGB respectievelijk RGBZ zijn benoemd en gespecificeerd. Daarmee zijn deze gegevens ook niet opgenomen in de standaard berichten in de horizontale sectormodellen StUF-BG respectievelijk StUF-ZKN.

Om deze gegevens toch te kunnen communiceren is gebruik gemaakt van de zogenaamde extraElementen-constructie van StUF.

Dit heeft als grote voordeel dat er voor een koppelvlakstandaard extra gegevens kunnen worden toegevoegd aan de standaard welke separaat worden gedocumenteerd maar waarvoor geen nieuwe versie nodig is van de schema's van de horizontale sectormodellen. Een nieuwe versie van een horizontaal sectormodel betekent vaak een breaking change en een majeure verandering in de installed base.

Deze constructie heeft als nadeel dat de regels die gelden voor deze gegevens met betrekking tot datatype, optionaliteit, waardenbereik niet expliciet in de XML-schema's kunnen worden afgedwongen. Bovendien kunnen gegevens niet worden genest zodat complexe datastructuren niet mogelijk zijn. Een ander nadeel is dat attributen alleen kunnen worden toegevoegd aan reeds bekende entiteiten.

Let op. De oorsprong van het extraElementen-construct lag in de behoefte van leveranciers en gemeenten om bij het koppelen van eigen applicaties, applicatie- of gemeentespecifieke gegevens mee te kunnen geven. Een andere belangrijke reden voor het gebruik van extraElementen is de compatibiliteit tussen twee opvolgende versies van een sectormodel. Door het gebruik van extra elementen in versie N-1 van het sectormodel kunnen voorbereidingen worden getroffen om verplichte (nieuwe reguliere) elementen in versie N van dat sectormodel te ondersteunen. Hiermee wordt gefaciliteerd dat binnen een gemeente applicaties kunnen samenwerken die niet werken met dezelfde versie van het sectormodel. Vanuit beheersbaarheid is dit een absolute must.

Als gevolg van de door NUP geïntroduceerde nieuwe manier van werken met scherpere koppelvlakstandaarden wordt dit construct nu ook ingezet om domeinspecifieke gegevens op een standaard manier te communiceren. De documenten waarin de extraElementen voor de NUP en CORV koppelvlakken zijn gedefinieerd behoren ook tot de standaard, in tegenstelling tot de leverancier specifieke extraElementen.

Ook bij de WOZ-processen doet zich deze situatie voor bij de berichtuitwisseling ten behoeve van taxaties. Zo zijn voor de taxatie van motorbrandstofverkooppunten en van recreatieterreinen heel specifieke gegevens nodig. Op dit moment is dat opgelost door alle specifieke gegevens toe te voegen aan één entiteit. Dat geeft een grote verzameling optionele niet samenhangende attributen in die entiteit. Wijziging op deze specifieke gegevens vergt een nieuwe versie van het bestaande StUF-WOZ sectormodel wat een grote impact heeft op de bestaande implementaties. Daar komt bij dat de verzameling benodigde specifieke gegevens regelmatig wijzigt. Als er nieuwe soorten taxaties bijkomen, dan moeten er ook weer nieuwe specifieke gegevens worden toegevoegd, terwijl de basis van de gegevens niet verandert.

AanvullendeElementen in StUF

Om deze problemen het hoofd te bieden is een nieuw StUF construct bedacht:

aanvullendeElementen. Door dit construct op te nemen in een standaard berichtschema kan deze later worden uitgebreid met een standaard datastructuur waarmee de specifieke gegevens kunnen worden gecommuniceerd. Vergelijk dit met een mixer waarbij –afhankelijk van het werk wat je moet doen – andere hulpstukken kunnen worden ingezet. Het aanvullendeElementen

construct is dan vergelijkbaar met de aansluiting in het mixerhuis. De hulpstukken (specifieke schema's voor de specifieke gegevens) kunnen later worden toegevoegd, maar moeten uiteraard wel passen op de aansluiting. Het betekent dat uitbreiding op StUF-sectormodellen meer gestructureerd en betekenisvol kunnen worden meegenomen. Daardoor zijn uitbreiding via "*aanvullendeElementen*" ook goed testbaar.

Met het inzetten van de *aanvullendeElementen* worden de informele definities van de extra gegevens (Excel, Word, etc.) vervangen door formele en scherpe definities in de vorm van *aanvullende (XSD)-schema's* die los van het sectormodel kunnen worden gereleased. Dat verhoogt de flexibiliteit van de standaard, maar ook de geautomatiseerde valideerbaarheid van berichten.

Overwegingen

In een voorbeeld uitwerking heeft de Waarderingskamer laten zien hoe dit construct kan worden toegepast. De StUF Expertgroep heeft dit voorbeeld behandeld en geconstateerd dat het een handig construct is.

Zij heeft echter ook een risico benoemd: met het construct wordt het mogelijk gemaakt zeer dynamisch de specificatie van berichten te wijzigen, zonder een duidelijk versiebeheer. Hiermee wordt het definiëren van nieuwe berichten versoepeld, wat betekent dat de interoperabiliteit tussen systemen in gevaar dreigt te komen. Systemen die gebruik moeten maken van de inhoud van de *aanvullendeElementen* dienen immers niet alleen het formaat te kennen (zoals in dit construct is gedefinieerd in een (XSD)-schema), de systemen zullen ook semantiek moeten kennen en voorbereid moeten zijn op de inhoud van de *aanvullendeElementen* (Waar moeten de gegevens worden getoond ten opzichte van de bekende gegevens? Hoe moeten gegevens worden gevalideerd? Wat moet er verder functioneel nog met de betreffende gegevens worden gedaan?). Het is niet voldoende om alleen het formaat van de gegevens vast te leggen, maar veelal zal ook in de verwerkende systemen functionaliteit moeten worden ontwikkeld om die gegevens te verzamelen en/of te verwerken.

Om te voorkomen dat operabiliteit tussen systemen in gedrang komt, dienen bij het gebruik van het construct duidelijke specificaties te worden opgesteld over het gebruik dan wel het negeren van de inhoud van de *aanvullendeElementen*. De inhoud van de elementen dient derhalve binnen sectormodellen en/of koppelvakken te worden gespecificeerd. Ander gebruik van het construct dient nadrukkelijk bestempeld te worden als maatwerkoplossing en derhalve geen onderdeel van enige standaard.

De beheerder van een sectormodel waarin het construct wordt gebruikt, dient zorg te dragen voor goed versiebeheer, zodat leveranciers van systemen die de inhoud van *aanvullendeElementen* verwerken duidelijk en eenduidig kunnen aangeven welke (versie van de) inhoud wel en welke niet wordt ondersteund.

Ook berichtcatalogi en koppelvlakken moeten een zuiver versiebeheer hebben. Binnen de kaders van het beheermodel zijn er echter wel nieuwe berichtcatalogi/koppelvlakken mogelijk, zonder dat dit een nieuwe versie van het sectormodel als geheel vraagt.

Er start er een traject om het beheermodel aan te passen zodanig dat het gebruik van *aanvullende elementen* beheerst kan worden. Te denken valt aan het alleen gebruikt mogen worden van de *aanvullende elementen* na goedkeuring van de beheerder van het sectormodel waarin het wordt gebruikt. Dat moet leiden tot een proces van standaard ontwikkeling waarin op een beheerste manier dit construct gebruikt kan worden welke definitief gehanteerd gaat worden. De regiegroep zal daar over in 2015 een besluit moeten nemen.

Vooralsnog is, vanwege de benoemde risico's, besloten om gebruik van dit construct voorlopig alleen toe te staan voor het koppelvlak Jeugdzorg en het sectormodel StUF-WOZ.